

המסלול להכשרת מורים לחינוך מיוחד

ראש המסלול: ד"ר ענת משה

מיקום: דקל 423 (חדר 3)

שעות קבלה: יום ה, 12:00-10:00 (בתיאום מראש)

anat.moshe@beitberl.ac.il | 09-7476251

מינהל סטודנטים: מאיה קוץ

מיקום: דקל 425

טלפון: 09-7476230

דואר אלקטרוני: mayak@beitberl.ac.il

סגל המסלול: גב' שרונה אליאס-מרכוס, ד"ר אשרת גזל, גב' ניצן דעדוש-סטפן, גב' אריאלה הלוינג, ד"ר שרה זדונאיסקי, ד"ר מטי זכאי-משיח, ד"ר רינת מיכאל, ד"ר ענת משה, ד"ר בלומה סגל, ד"ר עינת קליידר-טסלר, גב' חגית קציר, ד"ר מרסל קרוגר, ד"ר עביר ח'שבון, מורן לזרוביץ, ד"ר דפמנ שחר

הלימודים במסלול להכשרת מורים לחינוך המיוחד מטפחים ומכשירים מורים וגננות בעלי מכוונת ויכולת גבוהה למנהיגות ולהתמודדות עם אתגרי מערכת החינוך במאה ה-21. תוכנית הלימודים מזמנת היכרות עם כל סוגי המוגבלויות, למידה תיאורטית עדכנית ופרקטיקות נרחבות, בנוסף לפיתוח חשיבה ביקורתית ורפלקטיבית, חקר עצמי, טיפוח דמות מורה/מחנך בעל יכולת מנהיגות הרואה בתפקיד ההוראה שליחות ומנוף לשינוי חברתי. המסלול לחינוך מיוחד מטפח תפיסת עולם בעלת אוריינטציה יישומית-חברתית, המקיימת אקלים רב-תרבותי של שוויון, סובלנות וכבוד הדדי.

רכיבי תוכנית הלימודים במסלול

1. לימודי חינוך והוראה

תחום זה כולל לימודי תשתית עיוניים ויישומיים, הנחוצים כבסיס לעבודת החינוך וההוראה. הלימודים בשנים א ו-ב מתקיימים במסגרת למידה ייחודית: מרח"ב = מקום רבגוני חינוכי בינתחומי. הלימודים במרח"ב מתקיימים במשותף עם תלמידי שאר המסלולים ועוסקים בסוגיות מרכזיות בקשר שבין חברה וחינוך, בבירור הזהות מקצועית של הלומדים כאנשי חינוך, באוריינות שפתית לאקדמיה, בחקר למידה משמעותית בכיתה, ביזמות וחדשנות בשדה החינוך ועוד (הפירוט בטבלה להלן).
המרח"ב כולל התנסויות בדרכי למידה חדשניות, הרצאות, סדנאות, סיורים ופעילויות מגוונות.

2. הכשרה קלינית

במסגרת ההכשרה הממוקדת לחינוך המיוחד משתתפים הסטודנטים בהתנסות מודרכת בהוראה, ובה הם נחשפים למגוון מסגרות ושירותים הניתנים על ידי מערכת החינוך המיוחד ומתנסים בעבודה חינוכית-טיפולית עם תלמידים שיש להם מוגבלות וצורך חינוכי ייחודי. צוות של מדריכים פדגוגיים ומורים חונכים מלווה את ההתנסות.

בשנה א ייערכו סיורים להיכרות עם מסגרות חינוכיות שונות.

בשנה ב ההתנסות מוקדשת להוראת תלמידים עם לקויות למידה הלומדים בבתי ספר יסודיים. בשנה זו הסטודנטים משתתפים גם בסדנת הוראה מותאמת אוריינות, הכוללת התנסות בהערכה ובהוראה אינדיבידואלית לתלמידים המתקשים בקריאה ובכתיבה.

בשנה ג ההתנסות היא בזיקה למוקד שבחירה/ה הסטודנט/ית. בשנה זו הסטודנטים משתתפים גם בסדנת הוראה מותאמת בחשבון, הכוללת התנסות בהערכה ובהוראה אינדיבידואלית לתלמידים המתקשים בחשבון.

ציון עובר בקורסי התנסות המודרכת הוא 70.

3. לימודים דיסציפלינריים

הלימודים הדיסציפלינריים הם לימודי ידע-התוכן הנדרש למחנכי החינוך המיוחד, והם כוללים שילוב חוגים: החוג לחינוך מיוחד בשילוב עם חוגי מקצועות ההוראה הנלמדים בבית הספר. מבנה הלימודים הדיסציפלינריים נקבע בהתאם לנתיב הלימודים של כל אחד מהסטודנטים (הפירוט יובא בסעיפים על הנתיבים להלן).

4. לימודי העשרה

אוריינות אקדמית, קורס בחירה ולימודי אנגלית

5. לימודי חובה

עזרה ראשונה

ביטחון ובטיחות וזהירות בדרכים

***מעורבות סטודנטים בפעילות בקהילה**

השתתפות בפרויקט 'מעורבות חברתית' תאפשר לסטודנט להמיר את הפעילות החברתית בקרדיט אקדמי. לפרטים ראו: 'דקאן הסטודנטים', בעמוד 12.

***התמחות בהוראה (סטאז') וחניכה מקצועית במסגרות החינוכיות**

כל בוגר המסלול מחויב בשנת סטאז' על מנת לקבל רישיון הוראה ממשדד החינוך. לפרטים ראו: 'פורשים כנף להוראה', בעמוד 189.

נתיבי הלימוד במסלול לחינוך מיוחד

1. נתיב בית הספר (גילי 6-21)

הלימודים בנתיב זה מקנים תעודת הוראה ללימוד בבתי ספר מיוחדים, בכיתות חינוך מיוחד ובכיתות משלבות במסגרות חינוך רגילות. הלומדים בנתיב זה יבחרו נוסף לחוג בחינוך מיוחד שתי חטיבות דיסציפלינריות.

2. נתיב בית הספר (גילי 6-21) עם תעודת הוראה לבית הספר היסודי או לבית הספר העל-

יסודי (מקנה כפל הסמכה)

הלימודים בנתיב זה מקנים תעודת הוראה ללימוד בבתי ספר מיוחדים, בכיתות חינוך מיוחד ובכיתות משלבות במסגרות חינוך רגילות, וגם תעודת הוראה במקצוע ההוראה בבית הספר היסודי הרגיל או בבית הספר העל-יסודי הרגיל.

3. נתיב בית הספר (גילי 6-21) עם התמחות חינוכית

הלומדים בנתיב זה הינם סטודנטים לקידום נוער או חינוך בלתי פורמלי, אשר בוחרים בנוסף ללמוד בחוג לחינוך מיוחד. על נתיב זה ראו בעמוד 103.

4. נתיב החינוך המיוחד בגיל הרך (לידה עד 6)

נתיב דו-חוגי המקנה תעודת הוראה לגילי הגן בחינוך המיוחד ובחינוך הרגיל. כל הפרטים על נתיב זה ראו בעמוד 86.

*הלימודים במסלול מיועדים לסטודנטים סדירים ולאקדמאים. תוכנית הלימודים להכשרת אקדמאים מפורטת להלן בעמוד 83.

מבנה הלימודים בנתיבים השונים

1. המסלול לחינוך מיוחד – נתיב ביה"ס (21-6)

ש"ש	תחום	
12	מרח"ב – לימודי חינוך והוראה	1
18	הכשרה קלינית	2
56	סה"כ לימודים דיסציפלינריים – חוג חינוך מיוחד (26) חטיבות הוראה (30)	3
4	לימודי העשרה	4
V	לימודי חובה (ללא נקודות זיכוי)	5
90	סה"כ	

2. נתיב בית הספר (21-6), עם תעודת הוראה לבית הספר היסודי (למעט מתמטיקה) או

העל-יסודי

ש"ש	תחום	
12	מרח"ב – לימודי חינוך והוראה	1
22	הכשרה קלינית	2
52 (26)	סה"כ לימודים דיסציפלינריים – חוג חינוך מיוחד	3
(26)	לימודים דיסציפלינריים (חוג אחד) ¹	
4	לימודי העשרה	4
V	לימודי חובה (ללא נקודות זיכוי)	5
90	סה"כ	

סטודנטים שילמדו במסלול צומח ידרשו ללמוד קורסים נוספים בהקף של 6 ש"ש בהתאם לתכני הלימודים במסלול.

¹ סטודנטים הלומדים חינוך מיוחד עם מתמטיקה ליסודי ילמדו סך הכל 94 ש"ש לפי הפירוט שיופיע בהמשך.

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש
1. לימודי חינוך					12
מרח"ב שנה א					6
אתגרי החינוך בעידן פוסט מודרני	1				
פסיכולוגיה התפתחותית	1				
דמוקרטיה, שוויון ומערכת החינוך בישראל	1				
לבחור בחינוך בחברה הישראלית	2				
היכרות עם מסגרות בחינוך המיוחד חלק א	1				
מרח"ב שנה ב					4
אורינות שפתית באקדמיה		1			
מחקר בשדה החינוך		1			
חינוך דיאלוגי ולמידה משמעותית		1			
חלופות בהערכת לומדים		1			
שנה ג					
גישות מערכתיות בחינוך מיוחד ב		2			
2. הכשרה קלינית					18 (נתיב 1) 22 (נתיב 2)
התנסות בהוראה משולבת		4			
אסטרטגיות הוראה בחינוך משלב (מלווה התנסות)		2			
התנסות בהוראה ח"מ (מוקד)		4			
אסטרטגיות הוראה (מוקד)		2			
סדנה בהוראה מותאמת באוריינות		2			
סדנה בהוראה מותאמת בחשבון		2			
סדנת סטאז'	2				
לנתיב 2 בלבד: התנסות מודרכת בהוראה במסלול היסודי/העל-יסודי + קורס דידיקטיקה של הוראת המקצוע	6				
3. לימודים דיסציפלינריים					52/56
חוג חינוך מיוחד		26			
חוגי מקצועות ההוראה: שתי חטיבות חוג במקצוע ההוראה				30 26	
4. לימודי העשרה					4
אשנב לעברית	1				
בחירה בין שני קורסי פסיכולוגיה מותאמי גיל: מתבגרים וזהות ומיניות או למידה והסתגלות אנגלית ²		1			
		2			

² עד רמת פטור

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש
5. לימודי חובה (ללא נקודות זיכוי)					
עזרה ראשונה			√		
ביטחון, בטיחות וזהירות בדרכים			√		
סה"כ					90

החוג לחינוך מיוחד

ראש החוג: ד"ר ענת משה

מיקום: דקל 423

שעות קבלה ראש החוג: יום ג, 16:00-17:00 (בתיאום מראש)

anat.moshe@beitberl.ac.il | 09-7476251

סגל המרצים בחוג: ד"ר אפרת בנג'ו, גב' יפעת בן זאב, ד"ר עינת ברעם-אשל, ד"ר שרית גדעוני, גב' אשרת גזל, גב' ניצן דעדוש-סטפן, ד"ר אורית גילור, ד"ר שחר גינדי, גב' אריאלה הלוינג, ד"ר שרה זדוניאסקי, ד"ר בר זוהר-שי, ד"ר מטי זכאי-משיח, ד"ר דניאל וטלמן, ד"ר ענת משה, ד"ר בלומה סגל, גב' רינת קדמי-רינסקי, גב' חגית קציר, ד"ר מרסל קרוגר

הלימודים בחוג לחינוך מיוחד מבוססים על תפיסת עולם חינוכית-הומניסטית הרואה ערך חינוכי ואתגר בשילובם של תלמידים עם מוגבלויות במסגרות חינוך מתאימות, בחברה ובמסגרות עבודה. הלימודים בחוג לחינוך מיוחד מיועדים להקנות לסטודנט ידע עיוני ומחקרי רחב בתחום והיכרות עם אוכלוסיות לומדים עם מוגבלויות שונות. ידע זה יאפשר לו לגבש לעצמו תפיסת עולם חינוכית ערכית שתהווה תשתית לעבודתו בעתיד ולהמשך ההתמקצעות שלו בתחום.

מרכיבי תוכנית הלימודים בחוג לחינוך מיוחד

הלימודים מורכבים מלימודי ליבה (קורסי מבוא וקורסים מתקדמים) ומלימודי התמחות.

בשנת הלימודים השלישית כל סטודנט בוחר מוקד התמחות³.

בחירה זו מאפשרת להרחיב את הידע בתחום אחד מתוך עניין והתאמה אישית. המוקדים הם: **לקויי התפתחות** – מוקד זה עוסק בתלמידים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ובתלמידים על הרצף האוטיסטי. השיעורים במוקד זה כוללים התייחסות למאפיינים של תלמידים אלה ולסוגיות הקשורות בהתאמת ההוראה ובדרכים לטיפול חלופות בתקשורת. דגש ניתן גם על דרכים לשילוב אוכלוסייה זו במסגרת החינוכית ובקהילה.

לקויי שפה, חירשים וכבדי שמיעה – מוקד זה עוסק בתלמידים עם קושי שפתי על רקע ירידה בשמיעה או על רקע נזירולוגי ו/או מוטורי, הלומדים במסגרות מיוחדות ומשולבות. מטרת מוקד זה היא להעמיק את הידע התיאורטי בחירשות ובלקויות שפה ובהשלכותיהן על התפתחות הילד בתחומים שונים. הקורסים כוללים גם הכרת אסטרטגיות לשיקום תקשורתי וחינוכי וכן שפת סימנים.

³ הסטודנטים של הכשרת אדקמאיים בוחרים מוקד בשנה השניה.

לקויות למידה – מטרת מוקד זה היא להעמיק את הידע התיאורטי בכל הנוגע לתלמידים עם לקות למידה הלומדים במסגרות משולבות או מיוחדות. שיעורי המוקד יעסקו בהקניית ידע ובהעמקה של המאפיינים הייחודיים לאוכלוסייה זו ושל תוכניות התערבות חינוכיות-טיפוליות אישיות ומערכתיות, מעבר לנלמד בקורסי הליבה.

הפרעות רגשיות והתנהגותיות – מוקד זה עוסק בתלמידים עם קשיים רגשיים ונפשיים אשר מתקשים להתנהג בצורה מקובלת. הקורסים במוקד זה יעסקו בהעמקת הידע על אוכלוסייה זו ובהקניית כלים לעבודה חינוכית-טיפולית עימה כגון שילוב דרמה וביבליותרפיה.

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

הערות	סה"כ בש"ש	שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
	11					קורסי מבוא
					1	מחשבת החינוך המיוחד
					1	אוכלוסיות עם צרכים נוספים
					1	היכרות עם מסגרות בחינוך המיוחד חלק ב
					1	התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה
					1	מבוא ללקויות למידה
					1	היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה
סמסטר א					1	איתור קשיים ברכישת חשבון א
סמסטר ב					1	איתור קשיים ברכישת חשבון ב (תנאי מקדים: איתור קשיים ברכישת חשבון א)
				1		סוגיות בשילוב
				1		גישות מתווכות בהוראה
				1		פסיכופתולוגיה וקשיי התנהגות
	9					קורסים מתקדמים
סמסטר א				1		קשיים ברכישת אוריינות א (תנאי מקדים: היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה)
סמסטר ב				1		קשיים ברכישת אוריינות ב (תנאי מקדים: איתור קשיים בקריאה ובכתיבה א)
				1		מבוא לשיטות התערבות בחשבון (תנאי מקדים: איתור קשיים ברכישת חשבון ב)
			1			נירוקוגניציה לחינוך מיוחד
		1				גישות מערכתיות בחינוך המיוחד א
			2			חקר הוראת החינוך המיוחד
		2				סמינריון: 1. הורות - דרכי התמודדות בחינוך מיוחד 2. חוויית השילוב של תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש	הערות
מוקדים בחירה במוקד אחד בהיקף 5 ש"ש + בחירה בקורס אחד ממוקד אחר 1 ש"ש					6	
1. מוקד לקוי התפתחות סוגיות בחינוך חברתי מיני			1			
למידה של תלמידים ובוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית			1			
תלמידים עם קשיים על הרצף האוטיסטי (ASD)			1			
מעורבות והשתתפות בקהילה וסנגור עצמי			1			
תקשורת תומכת וחליפית			1			
2. מוקד לקוי שפה, חירשים וכבדי שמיעה חירשים וכבדי שמיעה – היבטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים			1			
מבוא לאודיולוגיה חינוכית			1			
שפה של ילדים עם לקויות שמיעה ושפה			1			
שפת סימנים למתחילים			1			
שפת סימנים למתקדמים			1			
3. מוקד לקוי למידה קשב ותפקודים ניהוליים			1			
הבעה בכתב: תיאוריה, הערכה והתערבות			1			
שיטות התערבות וטיפול בקשיים בחשבון			1			
ליקוי למידה והתנהגויות סיכון			1			
שיטות ויסות התנהגות לתלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים			1			
4. מוקד הפרעות רגשיות והתנהגויות הסתגלות חברתית של תלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים			1			
שיטות ויסות התנהגות לתלמידים עם הפרעות התנהגות וקשיים רגשיים			1			
דיאלוג פנימי ככלי העצמה למורה בחינוך המיוחד			1			
משחק תיאטרון ודרמה ככלי בחינוך המיוחד			1			
יסודות ביבליותרפיים בספרות ילדים			1			

לימודים דיסציפלינריים – חוג במקצועות הוראה

*פירוט השיעורים בחוגים השונים מופיע בפרק החוגים בידיעון בעמוד 123.

סטודנטים הלומדים בנתיב בית הספר (גילי 6-21)

ילמדו 2 חטיבות בהיקף של 15 ש"ש כל אחת בלשון עברית, מקרא, תרבות ישראל, ספרות עברית וכללית, לימודי הסביבה וחקלאות, גיאוגרפיה, מתמטיקה ומדעי הטבע.

סטודנטים הלומדים בנתיב בית הספר (גילי 6-21) עם תעודת הוראה לבית הספר

היסודי

יבחרו בחוג בהיקף של 26 ש"ש מתוך החוגים: ספרות עברית וכללית, מדעי הטבע, לימודי הסביבה וחקלאות, לשון עברית. מתמטיקה 32 ש"ש, מדעי הטבע 32 ש"ש.

סטודנטים הלומדים בנתיב בית הספר (גילי 6-21) עם תעודת הוראה לבית הספר העל-

יסודי

יבחרו בחוג בהיקף של 26 ש"ש מתוך רשימת החוגים המפורטים להלן: מקרא, תרבות ישראל, היסטוריה, מדעי החברה ואזרחות, גיאוגרפיה, ספרות עברית וכללית, לימודי הסביבה וחקלאות, לשון עברית (פירוט השיעורים מופיע בפרק החוגים).

חטיבה בחינוך מיוחד למי שאינם לומדים לתעודת הוראה – 13 ש"ש

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

הערות	סה"כ בש"ש	שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
	9					קורסי מבוא
					1	מחשבת החינוך המיוחד
					1	אוכלוסיות עם צרכים נוספים
					1	התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה
					1	מבוא ללקויות למידה
					1	היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה
סמטר א					1	איתור קשיים ברכישת חשבון א
סמטר ב					1	איתור קשיים ברכישת חשבון ב (תנאי מקדים: איתור קשיים ברכישת חשבון א)
				1		גישות מתוכות בהוראה
				1		סוגיות בשילוב
	4					קורסים מתקדמים
סמטר א				1		קשיים ברכישת אוריינות א (תנאי מקדים: היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה)
סמטר ב				1		קשיים ברכישת אוריינות ב (תנאי מקדים: איתור קשיים בקריאה ובכתיבה א)
			1			נירוקוגניציה לחינוך מיוחד
		1				משפחה-קהילה-מערכת החינוך המיוחד

הכשרת מורים לחינוך מיוחד ולמתמטיקה ביסודי

מבנה הלימודים

ש"ש	תחום	
12	מרח"ב – לימודי חינוך והוראה	1
18	הכשרה קלינית	2
60 (28) (323)	סה"כ לימודים דיסציפלינריים חוג חינוך מיוחד חוג מתמטיקה	3
4	לימודי העשרה	4
V	לימודי חובה (ללא נקודות זיכוי)	5
94	סה"כ	

פירוט נושאי הלימוד וסדר הלימודים

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש
לימודי חינוך והוראה					12
מרח"ב					10
לבחור בחינוך בחברה הישראלית	3				
דמוקרטיה, שוויון ומערכת החינוך בישראל	1				
פסיכולוגיה התפתחותית	1				
אוריינות שפתית לאקדמיה		1			
מחקר בשדה החינוך		1			
חינוך דיאלוגי ולמידה משמעותית		1			
פיתוח זהות אישית ומקצועית של המחנך			1		
חדשנות פדגוגית			1		
א. המורה כלומד וכחוקר					2
חקר הוראת החינוך המיוחד			2		
החוג לחינוך מיוחד					28
חינוך מתמטי בבית הספר היסודי					10
הוראת מתמטיקה בכיתות א-ב			1		
חלופה בהערכת בהוראת מתמטיקה			1		
הוראת מתמטיקה בכיתות ג-ו			1		
הוראת נושאים באלגברה וגיאומטריה			2		
מבוא לשיטות התערבות בחשבון			1		
היבטים פסיכולוגיים בהוראת מתמטיקה או נירוקוגניציה לחינוך המיוחד				1	
איתור קשיים ברכישת חשבון				2	
אוריינות דיגיטלית בהוראת המתמטיקה				1	

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	שנה ד	סה"כ בש"ש
ב. הכלה והשתלבות					7
מחשבת החינוך המיוחד	1				
אוכלוסיות עם צרכים נוספים	1				
מבוא ללקויות למידה	1				
קורסי מוקד בהתאם למוקד הלימודים (בנוסף למצוין בסעיף "אוריינות שפתית")		4			
ג. חינוך כיתה					3
אסטרטגיות הוראה (מוקד)		2			
משפחה-קהילה-מערכת החינוך המיוחד	1				
אוריינות שפתית					8
התפתחות אופיינית ולא אופיינית של שפה	1				
היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה	1				
גישות מתווכות בהוראה		1			
קשיים ברכישת אוריינות א (תנאי מקדים: היבטים התפתחותיים ברכישת שפה כתובה)		1			
קשיים ברכישה אוריינות ב (תנאי מקדים: איתור קשיים בקריאה ובכתיבה א)		1			
קורס מוקד (1 לפי מוקד הלימודים): תקשורת תומכת חליפית/ שפת סימנים למתחילים/ הבעה בכתב: תיאוריה, הערכה והתערבות/ יסודות ביבוליותרפיים בספרות ילדים		1			
סדנה בהוראה מותאמת באוריינות		2			
לימודי העשרה					4
אשנב לעברית	1				
פסיכופתולוגיה וקשיי התנהגות		1			
אנגלית		2			
הכשרה קלינית					18
התנסות בהוראה משלבת		4			
אסטרטגיות הוראה בחינוך		2			
התנסות בהוראה ח"מ (מוקד)		4			
סדנת סטאז'	2				
התנסות מודרגת בהוראה במסלול היסודי + קורס דידקטיקה של הוראת המקצוע	6				